

HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV - Ústřední předpovědní a vodohospodářská
informační služba

Posouzení hydrometeorologické situace na území ČSR v týdnu od
14. do 21.6.1979

/Rozšířená zpráva/

I. Meteorologická situace

Již od začátku sledovaného období ve dnech 14. až 16.6. ovlivňovaly naše území zvláště frontální poruchy, které byly doprovázeny mírnými, ojediněle silnými srážkami do 50 mm za den, které postihly hlavně povodí Moravy a Odry. Dne 17.6. se oblast jihovýchodní poloviny Čech dostala pod vliv srážkové oblasti související s ostrem výškovou brázdou nižšího tlaku vlnou, která zůstala nad touto oblastí téměř bez pohybu ještě do příštího dne. V jižních, středních a východních Čechách spadlo od 17.6. 06 GMT do 28.6. 06 GMT neobvyklé množství srážek 50 až 80 mm, čkně byly překonány na četných stanicích nejen červené maximální denní úhny, nýbrž i absolutní maxima v této století. Tyto srážky byly ještě orograficky zesíleny v předhůří Šumavy s hodnotami 80 až 110 mm /Hojsova Stráž 107,1 mm, Kašperské Hory 95,2 mm, Strašice u Klatov 92,0 mm/.

Ve východních a středních Čechách spadlo místy 70 až 100 mm srážek /Votice 98 mm, Čáslav 92 mm, Poděbrady 82, Praha-Kbely 77 mm atd./, což lze statisticky hodnotit v průměru asi jako 100 leté denní srážkové úhny. Vlivem bouřkových deštů v odpoledních a večerních hodinách byly tyto již enormní srážky ještě dále zesíleny v oblasti ohraničené zhruba městy Jičín, Dvůr Králové, Broumov, Trutnov, Jičín, kde úhny dosáhly 100 až 150 mm /Police n. Metují 137,8, Nová Paka 131,1, Trutnov 127, Dvůr Králové 106,8, Ruprechtice 106,0, Bílá Třemešná 103,9 mm/. A konečně v Broumovském výběžku se vyskytly absolutní extrémy přes 150 mm, a to v Tepléčích n. Metují /650 m.n.m./ 252,0 mm a v Dolní Adršpachu /510 m.n.m./ 175,8 mm /1/, což lze statisticky označit již jako případ "vyšší noci" a nepatrnou pravděpodobností možného opakování. Přesto však může tento případ poslou-

Bít jako určitý druh varování pro obdobnou oblast krasnohorského předháří rovněž a relativně malými nadmořskými výškami. Tyto úhrny jsou více než dvojnásobné vzhledem k dosud nejvyšším denním úhrnům zde pozorovaným v tomto století a odpovídají rovněž asi dvojnásobku průměrných měsíčních srážek za celý červen.

Nejvyšší týdenní úhrny na synoptických stanicích dosáhly 100 až 150 mm /Churčarov 148 mm, Čáslav 117 mm, České Budějovice 116 mm, Pračč 113 mm, Praha-Kbely 111 mm, Sněžka 103 mm, Praha-Libuš 102 mm/, avšak v některých místech i více /Kašperské Hory 201 mm, Vrbatova Douba 182 mm/. Nejmenší množství srážek spadlo naopak v západním cípu Čech /Cheb 6 mm/ a v některých oblastech Podkrušnohoří, kde trvá nadále sucha.

II. Hydrologická situace

a/ Povodí Labe

Mimořádně intenzivní srážky, na mnohých místech dokonce rekordní, vyvolaly všeobecné rozvodnění toků v jihovýchodní polovině Čech.

Katastrofální povodní byl postižen ^{broumovský} výběžek, kde na toku Stěnaava /sejána na polském území/ byla podle předběžných informací značně překročena hodnota 100 leté vody s velkými povodňovými škodami. Dále byly dosti postiženy oblasti v nejvyšších částech povodí Javoroky, Bystřice, okolí Hrutova, horní část povodí Metuje po Hronov. Avšak již nejbližší přiléhající povodí na jedné straně Orlice, na druhé straně horní tok Labe, již prakticky povodní postižena nebyla, k čemuž též příznivě přispěly VD Království a Roskoš. Proto také povodeň na Labi pod Jaroměří neměla již žádných škodlivých následků. Na Metuji v Krčíně při stavu ohrožení se ještě vyskytla 10 letá voda s kulminací 18.6. v 18h. /273 cm/, kdežto na Labi v Labské, Debrném, na Úpě v České Skalici při stavu pohotovosti již jen 1 letá voda. Na Cidlíně bylo dosaženo stavu ohrožení v Novém Bydžově a v Sánech /1 letá voda/ na Mrlíně ve Vestci bylo při stavu pohotovosti dosaženo 10 leté vody. Na středním a dolním toku Labe /Brandýs, Mělník, Ústí n.L./ bylo již dosaženo jen stupně bdělosti při 1/2 až 1 letých vodách.

V Ústí n.L. kulminovalo pak Labe v noci z 19. na 20.6. při pohotovosti hodnotou 554 cm, odpovídající průtoků 1174 m³/s /1/2 až 1 leté vody/.

Přehled o některých hodnotách dosažených kulminačních průtoků a stavech povodňové aktivity podává tab.č. 1.

Na nešleďovaných menších tocích Východočeského a Středočeského kraje bylo pravděpodobně dosaženo místy až 10 Letých vod. Relativně menší n-letost vyskytnuvších se povodní vzhledem k enormním, a na mnohých místech rekordním srážkám, byla způsobena hlavně předcházejícím suchým a teplým obdobím a malou nasyceností půdy, k čemuž dále přispělo poměrně rovnoměrné rozložení těchto srážek bez výskytu intenzivních bouřkových lijáků /s výjimkou Broumova/, což platí rovněž i pro následující popisované povodí Vltavy.

b/ Povodí Vltavy

Druhé jádro enormních srážek v předhůří Šumavy vyvolalo relativně největší povodeň na Úhlavě, Otavě a Volyňce /2 l.v./, jak ukazuje tab.č.2. Na Úhlavě ve Štěnovicích bylo při stavu pohotovosti dosaženo 20 leté vody, v Klatovech rovněž při stavu ohrožení 2 leté vody. Na ostatních přítocích Berounky nepřesáhly hodnoty kulminačních průtoků 1 až 2 letých vod při stavech bádlosti, ojediněle i pohotovosti. Na dolním toku Berounky pak došlo ke kulminaci v Berouně při stavu bádlosti 20.6. v 7 hod. hodnotou 301 cm /236 m³/s/ odpovídající 1 leté vodě. Sázava v Poříčí n.S. kulminovala při pohotovosti dne 18.6. v 19 hod. hodnotou 215 cm /135 m³/s/ při 1/2 leté vodě.

V povodí horní Vltavy a Malše bylo dosaženo téměř všude stavů pohotovosti při 1/2 až 1 letých vodách. Na Luňnici stavy p.a. nebyly zaznamenány. K největšímu rozvodnění v povodí Vltavy došlo na Otavě, kde na celém toku při stavu ohrožení bylo dosaženo 2 až 5 letých vod. Otava v Písku kulminovala dne 19.6. v 07 hod. stavem 388 cm /373 m³/s/ při 5 leté vodě a Volyňka v Neměticích 19.6. ve 12 hod. stavem 216 cm /58 m³/s/ při 2 leté vodě. Povodí Ohře, ale též např. i horní Sázavy nebylo

povodňeni vůbec zasaženo.

Největší vodnost ke dni 21.6. má ještě Otava v Písku /31v./, Úhlava ve Štěnovicích /21.v./, Otava ve Strakoniciích, Úhlava v Klatovech /1 l.v./, nejmenší pak Odrava v Jeseníci /300 d.v., a Ohře téměř na všech vodoměrných stanicích /270 d.v./.

2/ Povodí Odry

V povodí Odry se vykytly jen ojediněle stupně bádouti, a to pouze dne 18.6. a 19.6. na Odře v Bartošovicích, ve Svinově a na Opavě v Opavě maximálně s dosažením 1 leté vody na Lubaně v Petřvaldě. Koncem týdne byla zaznamenána největší vodnost na Opavě v Děbylevě a Ostravici v Šancích /20 d.v./, nejmenší pak na Olši v Jablunkově /220 d.v.v./ a na Moravici v Krušberku /90 d.v./.

3/ Povodí Moravy

Pouze dne 18.6. bylo na Moravě ve Strážnici dosaženo bádouti při 5 denní vodě. Koncem týdne byla zaznamenána největší vodnost na Olšavě v Uherském Brodu a na Svratce v Židlochovicích /40d.v./, nejmenší pak na Moravě v Moravičanech a Selavě v Oslavanech /150 d.v./.

III. Stavy vody v nádržích /viz tabulka/

Ke dni 21.6. je na Vltavské kaskádě akumulováno 8 318 mil. m³ vody více, než je minimální objem stanovený dlouhodobým grafem.

IV. Havárie čistoty vody

Podle hlášení Státní vodohospodářské inspekce došlo v uplynulém týdnu k těmto haváriím:

- dne 14.6. došlo při přečerpávání k úniku topného oleje z objektu velkovýkrmu Dobrušov /okr.Č.Lípa/. Asi 700 l oleje uniklo do Dobrušského potoka a Ploučnice
- 14. a 15.6. došlo k úhynu ryb na řece Sihalavě a obce Čestlovice /o.Břeclav/. Příčinou byl zřejmě kyslíkový deficit
- 21.6. byly v Písku pozorovány ropné látky vytékající ze samoty.

ní kanalizace do řeky Otavy. Původcem byla STS Písek.
Šetří se.

V. Škody způsobené povodněmi

a/ Východočeský kraj

Podle sdělení okresní povodňové komise v Náchodě uvádíme přehled následků povodňové situace:

ukazatel	Stěnava	Metuje	celkem
zatopené objekty	259	594	853
evakované rodiny	32	42	74
zastavená výroba v závodech	16	20	36
zničené a poškozené mosty	9	26	35

V obci Bynčice došlo ke zřícení jednoho domku, evakované ZDS v Machově. Zaplaveny zdroje pitné vody pro Broumov - Otovice, Hronov, Náchod a Nové město. Dodávka zajištěna autocisternami. V Broumích pod Náchodem vznikly na jezích u závodu Topna sítarasy - jezy bylo nutno odstřelit k evakuování průtoku v Metuji. Na našem území nedošlo k utonutí ani k vážnějším zraněním /v Teplících n.M. došlo ke smrtelnému úrazu el. proudem/.

Záchranné práce byly koordinovány krajskou a náhodskou okresní pov.komise a zajištěny požárními útvary, dobrovolníky a místním obyvatelstvem, příslušníky VZ a příslušníky ČSLA z posádek Jareměř a Nové město. Na Stěnavě zasáhli příslušníci posádky z Bratřovic Králové. Zajištění pomocí armády bylo zdlehnavé a tudíž neúčinné /činnost byla zahájena po kulminacích/.

Podnik povodí Labe hlásil tyto předběžné škody:

na toku Metuje v Doláku porucha jezu; v Náchodě poškozený jez; v Hronově na jezu Prajvald protržení hráze, na jezu u Staré elektrárny rovněž protržení hráze; v Teplici n.Metují spadla nábrežní zeď u autokempu a náměstí.

Na toku Stěnava došlo v Meziměstí k narušení nábrežní zdi se silnicí a v Jetřichově spadla nábrežní zeď.

B/ Západočeský kraj

Podle hlášení KPVIS Plzeň došlo

- k zatopení silnice I. třídy ve Švihově a sklepů několika obytných domů
- v obci Rahozno byly 4 domy evakuovány
- v důsledku velkých rozlivů v údolní nivě Úhlavy došlo ke škodám na sanoseči
- u obce Snopoušovy došlo k zatopení a přerušení komunikace autobusové dopravy /Plzeň - jih/
- komunikace byly rovněž zatopeny v okr. Klatovy u Červeného Poříčí

Podle předběžného vyhodnocení byl na některých úsecích toku Úhlavy pozorován od roku 1954 nejvyšší vodní stav.

c/ Jihočeský kraj

Podle hlášení KPVIS České Budějovice došlo

- ve Strakoněcích bylo zaplaveno staveniště závodu FEZKO
- na Strakoněcku došlo na mnohých místech k zaplavení silnic
- v Českém Krumlově byl zatopen sklad uhlí
- na mnohých místech byly hlášeny škody na zemědělských pozemcích.

d/ Středočeský kraj

- v Říčanech byl vytopen sklad zdravotnických potřeb /škoda asi 1 1/2 mil. Kčs/
- v okr. Nymburk byla provedena evakuace z několika domků
- z okresů Praha-východ a Kutná Hora jsou hlášeny zatím jen drobné škody

VI. Předpokládaný vývoj

a/ Meteorologická situace

Nad střední Evropou se bude udržovat nevýrazné tlakové pole relativně nižšího tlaku vzduchu.

Očekáváme polojasné počasí, v odpoledních hodinách místní bouřky s přeháňkami, které mohou v ojedinělých případech mít značnou srážkovou intenzitu. Denní teploty 24 až 28^oC, noční 12 až 16^oC, slabý proměnlivý vítr.

b/ Hydrologická situace

Na tocích očekáváme pozvolný pokles hladin.

Předpověď:

Labě - Ústí n.Labem	23.6.	ráno	390 cm	zvalna	kleoá
Děčín	23.6.	odpoledne	360 cm	.."	.."

V Praze dne 22.června 1979

Hydrolog ve službě
p.F.Vilibald Kakes v.r.

Kulturní hodnota povodňových vln ve vybraných stanicích v období od 18. do 19.6.

Okres	Stаницe	cm	m3/s	režimová výšok	St. p. o.	Dat. kuln.
Labe	Labořá	110 ^z	35	1 letá	II	18.6.06.
	Dobruška	217 ^z	71	1	II	18.6.12.
Úpa	Č. Stálice	(232)	75	1	II	18.6.06
Metuje	Kráska	273 ^z	> 100	> 10	(III)	18.6.18
N. Čallice	M. Čermná	97 ^z	19	20 denní	I	18.6.08
Labe	Pavlovice	147 ^z	163	10	-	18.6.18
	Předoně	233 ^z	194	15	-	18.6.24
CADLICE	H. Světlá	230 ^z	> 35		III	19.6.06
	Sádky	240	52	1 letá	III	19.6.17
Křtiny	Vesec	325	42	10	II	19.6.06
Výhledy	Panany	200	10	1	(II)	18.6.14
Blatná	Dobruška	254 ^z	85	5 denní	-	18.6.18
Labe	Březová r. l.	349	474	1 1/2 letá	I	19.6.08
	Kráska	460 ^z	970	1/2	I	19.6.12
	Ústí n. L.	574	1374	3/4	II	19.6.23
VIŠŤAVA	Ústí	104 ^z	110	1	II	19.6.16
Holice	Bohdá	243 ^z	83	1	II	20.6.07
VIŠŤAVA	Hluboká	264	228	1/2	II	20.6.08
Luhovice	Bachyně	200	63	15 denní	-	20.6.11
Opatov	Matoušice	255	277	5 letá	III	18.6.12
	Píseň	323	373	5	III	19.6.07
Volyně	Korčovice	216 ^z	58	2	III	19.6.12
Sádky	Pohlá	215	135	1/2	II	18.6.19
Bečovice	Č. Stálice	208 ^z	56	1/2	II	19.6.18
Hlaven	Klatovy	218 ^z	35	2	III	19.6.18
	Soběslav	304 ^z	122	20	II	19.6.18
Brankov	Pleš	382	190	2	II	19.6.19
Holice	Kolářov	168 ^z	58	1	II	19.6.18
Klášter	Klášter	175 ^z	16	2	II	19.6.18
Bečovice	Karvín	301	225	1	I	20.6.07
Elbe	Trávníky	115	563	3/4	I	19.6.22
Opatov	Bohdá	(243)	101	10 denní	-	18.6.
Stráňany	Metava	(448)	270	5	I	18.6.

Pozn: Dle přibližně izobarové dostoupila hladina Stávy v Brankově nad úroveň sníšky a povrch v roce 1750 o 23 cm

Yzotérmie: z vo stanicích se pozorují 2-4 krát za den
jednou činně / jednou pozorování